

VÄNTA INTE FÖR LÄNGE

Planera för YKB

- Så gör andra!
- Det rör oss!
- Vad gäller!
- Fortbildningskurser!

SVERIGES ÅKERIFÖRETAG

Det stora regionala företaget

BDX Företagen AB har via sina 350 leverantörsföretag sammanlagt nära 2 000 yrkesförare i Norrbotten varav hälften är lastbilsförare. Företaget tillhandahåller en mängd olika utbildningar inom ramen för BDX Affärsskola och strategin är att införliva YKB i den ordinarie utbildningsverksamheten.

– Det blir en trygghet för våra leverantörsföretag och ger oss en bra koll på vilka som har genomfört fortbildningen, berättar Rolf Wallin, utbildningsansvarig på BDX Affärsskola.

BDX kommer att samarbeta med TYA vad gäller utbildning av instruktörer och det är TYA:s kursinnehåll och läromedel som används.

– Vi har vänt oss till TYA eftersom de har ett bra koncept för detta. Ansökan till Transportstyrelsen för att själva fortbilda inom YKB tog inte mer än tre veckor att behandla och vi använde den ansökningsmall som TYA har byggt upp. Nu känns det bra att kunna erbjuda våra företag YKB-fortbildning. Det blir en ytterligare fördel med att vara ett BDX-företag.

Rolf Wallin, utbildningsansvarig på BDX Affärsskola, tycker att YKB är bra eftersom det vidgar kompetensen hos våra professionella yrkesförare.
– Det har med branschens anseende och status att göra.

Det stora riksföretaget

När Sita Sverige, ett av landets största återvinningsföretag, skulle planera för fortbildningen som leder till yrkeskompetensbevis, började man med en ordentlig analys och genomgång av olika alternativ.

– Vi tittade på hur många anställda vi är, hur stor personalomsättning vi har, vilka naturliga avgångar som kommer att ske och hur många som är säsongsanställda. Vi kom fram till att 1200 personer ska utbildas, berättar Kajsa Modig som arbetar med HR-frågor på företaget.

Därefter gjordes ett studiebesök hos ett stort bussbolag som redan hade varit igång med YKB-processen ett år och som valt att sköta all utbildning internt.

– Med en egen, intern organisation för utbildningen får vi mycket kontroll, kan förlägga kurserna när och var vi vill och göra allt helt företagsanpassat. Men det blir en stor administrativ apparat som kostar mycket och vi lägger oss i händerna på ett fåtal nyckelpersoner.

Sita har ett nära samarbete med sin utbildningsleverantör och därifrån fick företaget två alternativ att välja mellan. Dels öppna utbildningar att skicka deltagare till, dels mer företagsanpassade utbildningar.

– Genom att lägga ut utbildningsverksamheten för YKB blir det mindre administration för oss och en tydlig kostnad. Nackdelen är att det blir mindre flexibilitet kring när och var kurserna kan hållas och mindre företagsanpassat, förutom med just en företagsanpassad utbildning.

Kajsa tror att de flesta på företaget är positivt inställda till kurserna, eftersom det är en förutsättning för deras jobb.

– Vi tycker att YKB är väldigt bra. Alla behöver uppfräschning av sina kunskaper, oavsett hur länge man har kört. Dagens fordon är komplicerade och det ställs stora krav på förarna. På sikt tror vi att det här leder till att hela yrkeskåren får en bättre grund att stå på.

Det lilla företaget

Jonas Nilson tycker att det är självklart med utbildning som leder till färre olyckor och bidrar till att hans verksamhet blir ännu bättre. Han är egen företagare sedan 22 år tillbaka och driver Sunnersta Åkeri utan anställda. Efter att ha deltagit på ett informationsmöte hos Sveriges Åkeriföretag om den nya lagen om yrkeskompetensbevis började han omgående att planera för hur han skulle genomföra sina 35 timmar av fortbildning i god tid före 2016. Hans utgångspunkt har varit att fördela tid och kostnader så jämnt som möjligt över de kommande åren samt att förhindra avbrott i den ordinarie verksamheten.

– I februari brukar jag ha mindre att göra och därför planerar jag att lägga in mina utbildningsdagar då. Jag tänker gå en kursdag per år varje år fram till 2016.

Det mellanstora företaget

På NON Åkeri kör 21 yrkesförare i Sverige, Tyskland, Beneluxländerna och Norge. Detta har varit avgörande för hur företaget har planerat för YKB-utbildningen. Även om yrkesförare i Sverige har dispens till 2016, har man i Tyskland bara dispens fram till 2012. För att förarna på NON Åkeri ska slippa onödiga diskussioner när de kör på tyska vägar, är planen att alla ska få sitt yrkeskompetensbevis till 2012. Tillsammans med en ambassadörsgrupp om fyra förare sattes en fortbildningsplan upp. Prioritet lades på kurser med innehåll som inte varit aktuellt på ett tag i den ordinarie utbildningsverksamheten. Men gruppen stötte snart på ett problem.

– Alla kurser som vi hittade hölls på dagtid. Det innebär att vi måste stanna verksamheten för att genomföra utbildningarna, med stora kostnader som följd. Detta blev särskilt akut eftersom vi ska vara helt klara till 2012, berättar Lotta Nilsson som är kvalitets- och miljöansvarig på företaget.

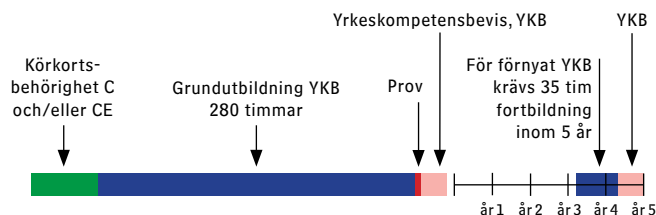
Företaget hörde av sig till sin utbildningsleverantör och förklarade situationen. Tillsammans kom man fram till ett upplägg där utbildningarna hålls i åkeriets egna lokaler på lördagarna och där utbildningsanordnaren tillhandahåller instruktörerna.

– Efter 2012 har vi fem år på oss och då kommer vi att ha en utbildningsdag per år.

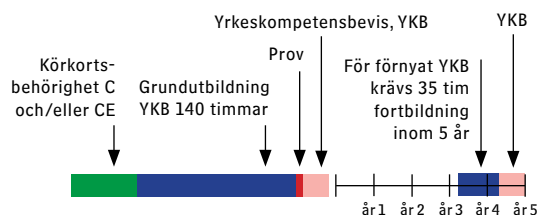
Lotta Nilsson är positiv till YKB.
– Kompetens ger förarna högre status och nöjdare kunder, det tycker vi är bra.

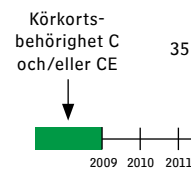
Thomas är 18 år och vill bli lastbilsförare

Linda är 21 år och vill bli lastbilsförare

Carl är 35 år och vill bli lastbilsförare

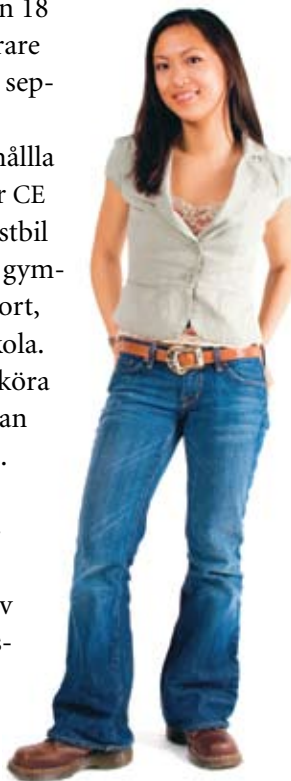

Thomas tillhör gruppen mellan 18 och 21 år och vill bli lastbilsförare (och ta sitt C-kort efter den 10 september 2009).

Han kan utbilda sig och erhålla körkortsbehörighet C och/eller CE (tung lastbil respektive tung lastbil med släp) genom bland andra gymnasieskolans inriktning transport, komvux eller en privat trafikskola.

Men för att Thomas ska få köra lastbil yrkesmässigt krävs att han även har yrkeskompetensbevis.

Thomas utbildning måste omfatta den lagstiftade grundutbildningen om 280 timmar för att han – efter godkänt prov – ska få det obligatoriska yrkeskompetensbeviset som gäller i fem år.

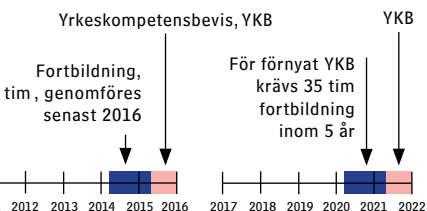
Linda har fyllt 21 år och vill bli lastbilsförare, precis som Thomas (och ta sitt C-kort efter den 10 september 2009).

Självklart måste hon också skaffa sig C och/eller CE-behörighet.

Men för Linda (och alla som är äldre än 21 år) omfattar den obligatoriska grundutbildningen för att få yrkeskompetensbevis 140 timmar i stället för 280. Utbildningens innehåll är i stort sett detsamma, bara lite mer komprimerat. För att Linda ska få sitt yrkeskompetensbevis krävs också att hon genomför ett godkänt prov efter utbildningen.

38 år och har varit sförare i 20 år

Carl är 38 år och har varit lastbilsförare i 20 år (och tog alltså sitt C-kort före den 10 september 2009).

Han behöver liksom Thomas och Linda yrkeskompetensbevis för att få köra lastbil yrkesmässigt i trafiken.

Men Carl behöver ingen grundutbildning, utan det räcker med 35 timmars fortbildning under en femårsperiod. När han har genomfört fortbildningen erhåller han yrkeskompetensbeviset utan prov.

Om Carl vill kan han i inledningskedet med de nya bestämmelserna hänvisa till så kallade "hävdvunna rättigheter" och genomför fortbildningen inom en sjuårsperiod, innan den 10 september 2016.

Elisabeth är 42 år och har 32 anställda förare

Elisabeth är 42 år och är delägare i ett åkeri som kör transporter i södra Sverige, Danmark, Tyskland och Polen.

Hon måste sätta sig in i de nya regler som gäller för att kunna fortbilda sina förare i rätt tid, via godkända kurser.

Elisabeth är medveten om att det är olagligt att låta en förare som saknar yrkeskompetensbevis utföra transporter.

Elisabeth överväger att låta sina utlandsförare genomgå fortbildningen inom tre år. (Andra länder inför kravet på yrkeskompetensbevis tidigare än Sverige.)

Göran är 53 år och utbildar förare

Göran är 53 år och instruktör med förarbakgrund. Han arbetar för ett utbildningsföretag inom yrkesförarområdet.

För företaget är det avgörande att söka och erhålla tillstånd för att få bedriva grund- och fortbildning inom ramen för de nya bestämmelserna kring yrkesförarkompetens. Tillståndet ges, efter prövning, av Vägverket.

Utbildningsföretag kan samverka med TYA och SÅ för att erbjuda ett såväl attraktivt utbud av delkurser för fortbildningen av redan verksamma lastbilsförare.

YKB – Yrkeskompetensbevis **Obligatorisk grund- och fortbildning** **för lastbilsförare**

VILKA BERÖRS AV LAGEN?

Från och med den 10 september 2009 tillämpas en ny lag för yrkesförare som kör tung lastbil. De nya kraven införs samtidigt i alla EU-länder samt i Norge, Island och Liechtenstein. Lagen berör alla yrkesförare som kör tung lastbil (behörighet C/CE). För alla nya yrkesförare blir det obligatoriskt med grundutbildning. Alla yrkesförare som kör sådana fordon ska dessutom regelbundet gå en fortbildning.

GRUNDUTBILDNING

De personer som tar ett C-körkort efter den 10 september 2009 och avser att arbeta som förare av tung lastbil ska genomgå en särskild grundutbildning för att få yrkeskompetensbevis (YKB). Utbildningen ska omfatta minst 280 timmar för förare under 21 år och minst 140 timmar för förare över 21 år. Vi avser inte att anordna denna grundutbildning utan hänvisar till gymnasieskolor, trafikskolor och andra utbildningsanordnare. Transportstyrelsens godkända utbildare hittar du på www.yrkestrafiken.se

FORTBILDNING

Ett yrkeskompetensbevis gäller i fem år och föraren ska inom femårsperioden genomgå en fortbildning om minst 35 timmar. Kursen kan genomföras under en vecka, men kan även delas upp i max fem delkurser som ska omfatta minst sju timmar. De personer som har ett C-körkort utfärdat före den 10 september 2009 är undantagna kravet på grundutbildning. Däremot omfattas de av ett krav att fullgöra sin fortbildning inom sju år. Kursen ska alltså vara genomförd senast under år 2016. Förare som kör lastbil i utlandet kan behöva sitt yrkeskompe-

tensbevis tidigare då en del länder inför kravet redan om tre år.

När du planerar att genomföra fortbildning är det viktigt att du förvissas dig om att utbildaren är godkänd av Transportstyrelsen. Genomför du fortbildningen i delkurser är det viktigt att de är anpassade till de delkurser som du/föraren redan gått alternativt kommer att gå senare. TYA och Sveriges Åkeriföretag, SÅ, har tillsammans med Sveriges Trafikskolors Riksförbund, STR och NTF enats om innehållet i delkurserna. Detta för att så långt som möjligt undvika problem för de förare som genomför delkurserna hos olika kursanordnare.

Våra fortbildningskurser

Enligt Transportstyrelsens föreskrifter ska fortbildningen avse uppdatering av de viktigaste kunskaperna för yrkets utövande. Tyngdpunkten ska läggas på trafiksäkerhet och förarens säkerhet samt rationell bränsleförbrukning.

TYA och SÅ har lång erfarenhet av att yrkesfortbilda förare och vi har så långt som möjligt anpassat kurserna efter åkeriernas och förarnas behov samtidigt som delkurserna tillgodoser lagstiftningens krav på innehåll och genomförande.

Vi planerar att genomföra utbildningen* enligt nedan. Varje delkurs omfattar minst sju timmar.

DELKURS 1: SPARSAM KÖRNING

Syfte/innehåll: Kursdeltagaren ska få ökad förståelse för vikten av att spara bränsle ur både miljöperspektiv och ekonomiskt perspektiv.

Mål: Kursdeltagaren ska kunna optimera bränsleförbrukningen.

DELKURS 2: GODSTRANSPORTER

Syfte/innehåll: Kursdeltagaren uppdateras om de regler och bestämmelser som gäller för lastsäkring och rutiner vid lastning och lossning. Kursdagen kan i viss utsträckning branschpassas då lastsäkring och lastning/lossning skiljer sig åt mellan de olika transportslagen.

Mål: Kursdeltagaren ska efter utbildningen kunna de regler som gäller för lastning, lossning, lastsäkring och känna till de villkor som gäller för lagliga transporter.

DELKURS 3: LAGAR OCH REGLER

Syfte/innehåll: Kursdeltagaren uppdateras om de lagar och bestämmelser som gäller för arbetstider samt kör- och vilotider inom och utom Sverige. Dessutom genomgång av reglerna för yrkesmässig trafik och övriga villkor som gäller för gods och transporter. Kursen belyser problematiken med människosmuggling och annan brottslighet i samband med gränspassager.

Mål: Kursdeltagaren ska efter utbildningen kunna regler för arbetstider och färdskrivare samt känna till bestämmelserna för gods och transporter.

DELKURS 4: ERGONOMI OCH HÄLSA

Syfte/innehåll: Upplys kursdeltagaren om vikten av god hälsa, bra kosthållning och att arbeta så ergonomiskt riktigt som möjligt.

Mål: Kursdeltagaren ska kunna förebygga fysiska risker samt vara medveten om fysisk och psykisk förmåga.

DELKURS 5: SÄKERHET OCH KUNDFOKUS

Syfte/innehåll: Säkerställa förarnas och medtrafikanternas säkerhet och bekvämlighet. Belysa riskerna i trafiken, agerande i krissituationer samt bidra till att företagets anseende höjs.

Mål: Kursdeltagaren ska kunna utföra en transport på ett tryggt och säkert sätt och vara medveten om riskerna i trafiken. Kursdeltagaren ska därmed kunna bedöma krissituationer och dessutom kunna arbeta för att det egna företagets profil höjs.

Delkursernas mål är en sammanfattning av de mål som finns angivna i SFS 2007:1470

* Vi reserverar oss för eventuella ändringar. För aktuell information, se våra hemsidor: www.tya.se/ykbbkurser, www.akeri.se/ykb

PRODUKTION: MODULMEDIA SVERIGE AB
FOTO: MARJA FLODÉN SITA - STEFAN MATTISSON, BDX
NON ÅKERI - RYVO QUANTZ, SUNNERSTA ÅKERI - I STOCKPHOTO

Läs mer på www.vantainteforlange.se

SVERIGES ÅKERIFÖRETAG